

Folkhälsomyndigheten

Nationell plan för vaccination mot covid-19

Rekommendation för fortsatt vaccination av prioriterade grupper, med syfte att ge tidigt skydd till personer som har störst risk att bli allvarligt sjuka eller avlida i covid-19.

Folkhälsomyndighetens delredovisning av regeringsuppdrag
S2020/04550/FS (delvis)

2020-12-29

Denna titel kan laddas ner från: www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/. En del av våra titlar går även att beställa som ett tryckt exemplar från Folkhälsomyndighetens publikationsservice, publikationsservice@folkhalsomyndigheten.se.

Citera gärna Folkhälsomyndighetens texter, men glöm inte att uppge källan. Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovsmannens tillstånd att använda dem.

© Folkhälsomyndigheten, 2020.

Artikelnummer: 20230

Om publikationen

Regeringen gav i slutet av maj 2020 Folkhälsomyndigheten i uppdrag, S2020/04550/FS (delvis), att ta fram en nationell operativ plan för framtida vaccination mot sjukdomen covid-19, orsakad av det nya coronaviruset SARS-CoV-2.

Uppdraget innefattar bland annat en rekommendation för en prioritetsordning för vaccinationen, som i sig är beroende av tillgången till godkänt vaccin.

Denna rekommendation är en delredovisning i regeringsuppdraget, daterad 2020-12-29 och inkluderar en rekommendation för fortsatt vaccination av prioriterade grupper i en andra fas.

Folkhälsomyndigheten

Johan Carlson
Generaldirektör

Innehåll

Om publikationen	3
Sammanfattning	5
Identifiering av riskgrupper som löper störst risk att bli allvarligt sjuka eller avlida i covid-19	
Riskerna för att bli allvarligt sjuk eller avlida i covid-19 ökar vid högre ålder	7
Personer som är 18 år och äldre och som får stöd och service enligt LSS.....	7
Personal inom vård och omsorg som arbetar nära patienter och omsorgstagare.....	8
Barn som är yngre än 18 år oavsett riskgrupp.....	8
Gravida	8
Prioritering av grupper för vaccination	9
Referenser	11

Sammanfattning

Den här delredovisningen inkluderar en rekommendation för fortsatt vaccination av prioriterade grupper i den andra fasen. Rekommendationen är ett stöd till regionernas egna beslut om vaccination mot covid-19 och ett underlag för att kunna ta beslut utifrån olika förutsättningar.

Syftet med att tidigt vaccinera prioriterade grupper, är att ge ett skydd till dem som har störst risk att bli allvarligt sjuka eller avlida i covid-19, vilket bedöms vara personer med hög ålder och med bakomliggande sjukdomar. Därmed rekommenderas i en första fas att vaccinationen prioriteras till personer som bor på särskilda boenden för äldre eller har hemtjänst enligt socialtjänstlagen (2001:453). Ett indirekt skydd kan även uppnås genom att tidigt vaccinera personal inom äldreomsorg, hälso- och sjukvård och övrig omsorgspersonal som arbetar nära personer i dessa riskgrupper samt vuxna som lever tillsammans med någon som tillhör denna riskgrupp.

När dessa grupper har vaccinerats, rekommenderas vaccination i en andra fas av övriga personer som är 70 år och äldre, där de äldsta vaccineras först. I samma fas rekommenderas vaccination av personer som är 18 år och äldre och som får insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Detta gäller även personer som är 18 år och äldre och som har beslut om assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken (2010:110). I den andra fasen rekommenderas även vaccination av personal inom vård och omsorg (inklusive LSS), som arbetar nära patienter och omsorgstagare.

När fas 1 och 2 genomförts kan fas 3 inledas då vaccination erbjuds till övriga vuxna personer, 18–69 år, med en eller flera bakomliggande sjukdomar som kan innebära en ökad risk för allvarlig sjukdom. Arbetet med att specificera dessa riskgrupper pågår. Först därefter kan vaccination erbjudas till övriga vuxna personer som inte tillhör en riskgrupp.

Enligt tidigare delredovisningar kvarstår rekommendationen att gravida inte ska erbjudas vaccination och att barn och ungdomar i gruppen 17 år och yngre inte generellt ska erbjudas vaccination. Beroende på godkända vacciner och det enskilda barnets grundproblematik kan vaccination i särskilda fall diskuteras med behandlande läkare.

Fas 1, enligt delredovisning 2020.12.04 (1)

- Personer som bor på särskilda boenden för äldre eller har hemtjänst enligt socialtjänstlagen (2001:453). I princip menas alla med hemtjänst men öppnar för lokala prioriteringar vid brist på vaccin, om man kan identifiera en grupp med lägre risk för allvarlig covid-19.
- Personal inom äldreomsorg, hälso- och sjukvård och övrig omsorgspersonal som arbetar nära personer enligt ovan.
- Nära hushållskontakter till personer som har hemtjänst.

Fas 2

- Övriga personer som är 70 år och äldre, där de äldsta vaccineras först.
- Personer som är 18 år och äldre och som får insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Detta gäller även personer som är 18 år och äldre och som har beslut om assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken (2010:110).
- Personal inom vård och omsorg (inklusive LSS) som arbetar nära patienter och omsorgstagare.

Fas 3

- Övriga personer i åldern 18–69 år som tillhör en riskgrupp.

Fas 4

- Övriga personer som är 18 år och äldre och inte tillhör en riskgrupp.

Risken för att bli allvarligt sjuk eller avlida i covid-19 ökar vid högre ålder

Den tydligaste riskfaktorn är hög ålder. Det visar den största studien hittills över riskfaktorer för död i covid-19. Studien är från Storbritannien där man kopplat öppenvårdsdata för drygt 17 miljoner personer, som är 18 år och äldre, till associerade riskfaktorer för dödsfall på sjukhus (N=10 000) i covid-19. I denna studie visas att risken för att bli allvarligt sjuk och avlida i covid-19 successivt ökar med stigande ålder. Riskfaktorer för att avlida av covid-19 kan jämföras med riskfaktorer för att utveckla allvarlig sjukdom av covid-19 (2). Tidigare studier har kommit fram till liknande resultat (3, 4).

I ovan nämnda studier visas att risken för allvarlig sjukdom och död i covid-19 ökar successivt med stigande ålder från och med 60 år. Jämfört med åldersgruppen 50–59 år är risken för allvarlig sjukdom eller att dö i covid-19:

- mer än dubbelt så stor (HR 2,4) för åldersgruppen 60–69 år
- sex gånger större (HR 6,1) för åldersgruppen 70–79 år
- mer än 20 gånger större (HR 20,6) för åldersgruppen över 80 år

I de yngre åldersgrupperna sjunker risken för allvarlig sjukdom och död i covid-19 successivt. I gruppen 40–49 år är risken bara en tredjedel jämfört med gruppen 50–59 år (2).

Från pandemins start till och med vecka 49 var medelåldern bland dödsfallen i Sverige 83 år (medianålder 84 år). Totalt har 90 procent av de som avlidit i covid-19 varit 70 år eller äldre (5).

Personer som är 18 år och äldre och som får stöd och service enligt LSS

Personer som är 18 år och äldre och som får insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), bedöms vara en grupp med ökad risk att utsättas för smitta och där man inte helt kan utesluta en ökad risk för allvarlig covid-19. Detta gäller även personer som är 18 år och äldre och som har beslut om assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken (2010:110).

Det kan finnas svårigheter för dessa personer att följa råden för att minska risken att utsättas för smitta, t.ex. bland annat med hänsyn till att det ofta förekommer fler nära kontakter med personal, personliga assistenter och övriga. Antalet utbrott i bostad med särskild service enligt LSS varierade mellan 27 och 34 utbrott under vecka 47–vecka 49 (5).

Syftet med att prioritera denna grupp för vaccination är att tidigt ge skydd till de personer som har ökad risk för att utsättas för smitta, där smitta kan spridas i deras hem och där ökad risk för allvarlig covid-19-sjukdom inte kan uteslutas. Med detta

sammantaget rekommenderas att denna grupp inklusive deras omsorgspersonal (se nedan), prioriteras för vaccination mot covid-19 i en andra fas.

Personal inom vård och omsorg som arbetar nära patienter och omsorgstagare

Genom att tidigt vaccinera personal inom vård och omsorg (inklusive LSS), som arbetar nära patienter och omsorgstagare kan också de som vårdas och får omsorg skyddas mot att smittas av personalen.

Övriga fördelar är att personalen får ett tidigt skydd mot covid-19 med minskad risk för sjukdom och sjukfrånvaro. Därmed ges ökade möjligheter för samhället att ha en fungerande sjukvård under pågående pandemi.

Barn som är yngre än 18 år oavsett riskgrupp

Utifrån aktuell kunskap om pandemin har barn en lägre risk än vuxna att drabbas av allvarlig covid-19. Tillstånd med ökad infektionskänslighet hos barn har inte kunnat kopplas till svår covid-19 (6). Godkänt vaccin mot covid-19 är ännu inte att vara fullt utprövat på barn varför det sammantaget bedöms vara bäst att avvakta med en generell vaccination i gruppen 17 år och yngre. Beroende på godkända vacciner och det enskilda barnets grundproblematik kan vaccination i särskilda fall diskuteras med behandlande läkare.

Gravida

Det finns ännu inte tillräcklig kunskap om godkänt vaccins användning för vaccination av gravida. Därmed kommer gravida inte att ingå i den grupp som rekommenderas vaccination i nuläget.

Prioritering av grupper för vaccination

Vid begränsade volymer av vacciner rekommenderar Folkhälsomyndigheten att grupper prioriteras i en första och andra fas enligt tabell 1 för vaccination mot covid-19. Vilka grupper som ska prioriteras för vaccination är delvis beroende av vaccinernas egenskaper då det godkänns samt tillgången till och möjligheten att administrera vaccinet. Nya data kan tillkomma efter godkännandet, samt ändringar i kvantitet och hur snabbt vaccinet kan levereras. Därmed kan denna lista för prioritering komma att ändras något.

Det primära syftet med vaccinationen är att tidigt skydda de grupper som har störst risk att bli allvarligt sjuka eller avlida i covid-19, vilket bedöms vara personer med hög ålder och med bakomliggande sjukdomar. Därmed, och enligt tidigare delredovisning (1) rekommenderas i en första fas att vaccinationen prioriteras till personer som bor på särskilda boenden för äldre eller har hemtjänst. Ett indirekt skydd kan även uppnås genom att tidigt vaccinera personal inom äldreomsorg, hälso- och sjukvård och övrig omsorgspersonal som arbetar nära personer i dessa riskgrupper samt personer som lever tillsammans med någon som tillhör denna riskgrupp (tabell 1).

När dessa grupper har vaccinerats, rekommenderas vaccination i en andra fas av övriga personer som är 70 år och äldre där de äldsta vaccineras först. I samma fas rekommenderas vaccination av personer som är 18 år och äldre och som får insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Detta gäller även personer som är 18 år eller äldre och som har beslut om assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken (2010:110). I den andra fasen rekommenderas även vaccination av personal inom vård och omsorg (inklusive LSS), som arbetar nära patienter och omsorgstagare (tabell 1).

När fas 1 och 2 har genomförts kan fas 3 inledas då vaccination erbjuds till övriga vuxna personer, 18–69 år, med en eller flera bakomliggande sjukdomar som kan innebära en ökad risk för allvarlig sjukdom. Arbetet med att specificera dessa riskgrupper pågår. Först därefter kan vaccination erbjudas till övriga vuxna personer som inte tillhör en riskgrupp.

Rekommendationen är ett stöd till regionernas egna beslut om vaccination mot covid-19 och ett underlag för att kunna ta beslut utifrån olika förutsättningar. Vid vaccinbrist kan prioriteringar inom enskilda prioritetsgrupper behövas.

Tabell 1. Rekommendation för prioriteringsordning för vaccination mot covid-19 i den första och andra fasen, vid begränsade volymer av vaccin

Fas	Prioritet	Grupp	Syfte med prioritering
1	1	Personer som bor på särskilda boenden för äldre eller har hemtjänst enligt socialtjänstlagen (2001:453).	Ge tidigt skydd till de personer som har störst risk att bli allvarligt sjuka eller avlida i covid-19.
1	2	Personal inom äldreomsorg, hälso- och sjukvård och övrig omsorgspersonal som arbetar nära personer enligt prioritet 1.	Ge indirekt och förstärkt skydd till personer enligt prioritet 1.
1	3	Hushållskontakter – vuxna som lever tillsammans med någon som har hemtjänst enligt prioritet 1.	Ge indirekt och förstärkt skydd till personer enligt prioritet 1.
2	4	Övriga personer som är 70 år och äldre. Inom denna grupp ska de äldsta vaccineras först.	Ge tidigt skydd till de personer som har stor risk för att bli allvarligt sjuka eller avlida i covid-19.
2	4	Personer som är 18 år och äldre och som får insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Gäller även personer som är 18 år och äldre och som har beslut om assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken (2010:110).	Ge tidigt skydd till de personer som har ökad risk för att utsättas för smitta och där ökad risk för allvarlig covid-19-sjukdom inte kan uteslutas.
2	4	Personal inom vård och omsorg, (inklusive LSS) som arbetar nära patienter och omsorgstagare.	Ge indirekt förstärkt och tidigt skydd till patienter och omsorgstagare och att ha en fungerande sjukvård under pågående pandemi.

Referenser

1. Folkhälsomyndigheten, Nationell plan för vaccination mot covid-19, delredovisning 201204. Hämtad från: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/n/nationell-plan-for-vaccination-mot-covid-19/>
2. Williamson EJ, Walker AJ, Bhaskaran K, Bacon S, Bates C, Morton CE, et al. Factors associated with COVID-19 death using OpenSAFELY. *Nature*. 2020. <https://doi.org/10.1038/s41586-020-2521-4>
3. Zhou F, Yu T, Du R, Fan G, Liu Y, Liu Z, et al. Clinical course and risk factors for mortality of adult inpatients with COVID-19 in Wuhan, China: a retrospective cohort study. *Lancet*. 2020;395(10229):1054-62. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30566-3](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30566-3)
4. ECDC (European Centre for Disease Prevention and Control). Surveillance of COVID-19 in long-term care facilities in the EU/EEA. [Internet]. Stockholm: ECDC; 2020. Hämtad från: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/covid-19-long-term-care-facilities-surveillance-guidance.pdf>
5. Folkhälsomyndigheten 2020, Veckorapport om covid-19. Hämtad från: https://www.folkhalsomyndigheten.se/globalassets/statistik-uppfoljning/smittsamma-sjukdomar/veckorapporter-covid-19/2020/veckorapport-covid-19-v49final_v2.pdf
6. Folkhälsomyndigheten. Infektionskänslighet hos barn och covid-19. [Internet]. Stockholm: Folkhälsomyndigheten; 2020. Hämtad från: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/26f67bbba72245368c0c5dceab2cd03d/infektionskanslighet-barn-covid-19.pdf>

Regeringen gav i slutet av maj 2020 Folkhälsomyndigheten i uppdrag, S2020/04550/FS (delvis), att ta fram en nationell operativ plan för framtida vaccination mot sjukdomen covid-19, orsakad av det nya coronaviruset SARS-CoV-2. Uppdraget innefattar bland annat att ta fram en rekommendation för en prioritetsordning för vaccinationen. Denna rekommendation är en delredovisning i regeringsuppdraget, daterad 2020-12-29 och inkluderar en rekommendation för fortsatt vaccination av prioriterade grupper i en andra fas.

Folkhälsomyndigheten är en nationell kunskapsmyndighet som arbetar för en bättre folkhälsa. Det gör myndigheten genom att utveckla och stödja samhällets arbete med att främja hälsa, förebygga ohälsa och skydda mot hälsohot. Vår vision är en folkhälsa som stärker samhällets utveckling.

Folkhälsomyndigheten

Solna Nobels väg 18, 171 82 Solna. **Östersund** Campusvägen 20. Box 505, 831 26 Östersund.

www.folkhalsomyndigheten.se